

Дуб М.*

ПЕРСПЕКТИВА СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ ФОРМАТУ «ВІЛЬНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ» (FREE TV)

Система телерадіомовлення України не відрізняється своєю високотехнологічністю, новітністю та й не відповідає повною мірою потребам сучасних телеглядачів.

В рамках інтеграції українського телерадіомовлення до європейського простору, загострилось питання реформування ТБ України та наближення його до європейських стандартів.

Питання удосконалення ТБ України зосередилось на втіленні двох основних ідей:

- 1) впровадження дещо застарілої європейської традиції «суспільного мовлення»;
- 2) переходу до цифрового телебачення в рамках плану розвитку цифрового телебачення «Женева-2006».

I. Ідея створення «**суспільного мовлення**» (СМ) популяризувалась на хвилі «помаранчевої революції» та полягала у створенні формату ТБ, який би відрізнявся незалежністю програмної політики та фінансово-господарської діяльності від впливу з боку будь-якої з гілок державної влади усіх рівнів, а також політичних, економічних, релігійних та інших груп та орієнтація на якнайширше задоволення інформаційних потреб усіх верств і груп суспільства [1].

На сьогодні в Україні існує 3 основні підходи щодо формування системи суспільного мовлення:

- ліквідація державного мовлення та утворення на його основі СМ;
- часткове збереження державного мовлення та утворення низки культурно-освітніх каналів на принципах СМ;
- паралельне існування державного мовлення та СМ [2].

Суттєвою проблемою організації суспільного мовлення в Україні є принципи формування його наглядових органів. Норми чинного Закону України «Про систему суспільного телебачення і радіомовлення» потребують корекції у напрямку скасування прямого впливу органів державної влади на доступ громадськості до наглядового органу та забезпечення принципу пропорційного представництва у наглядовому органі усіх гілок та ключових інститутів державної влади [3].

З моделі СМ виходить, що його фінансування здійснюється за рахунок абонентської плати громадян. Запровадження нового податку на телебачення і радіомовлення може викликати негативний соціальний резонанс в Україні.

II. Згідно з планом розвитку **цифрового телебачення** «Женева-2006», Україна має перейти від аналогового до цифрового мовлення не пізніше 2015 року [4]. Враховуючи той факт, що Україна є організатором футбольного чемпіонату «Євро-2012», то на Україну поширюється наступна вимога: *«країна-організатор має володіти цифровим телевізійним забезпеченням щонайменш у центральних аеропортних містах, містах, де розташовані стадіони, що приймають чемпіонат, а також мобільне цифрове ТБ, прийом по всіх ключових автомагістралях держави»*.

* студентка 4 курсу відділення «міжнародна інформація» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Даниленко С.І.

Цифрове телебачення (ЦТБ) пропонує покращену якість зображення та звуку, порівняно із аналоговою технологією. ЦТБ також є більш ефективною технологією для мовників, оскільки останні за її допомогою можуть передавати більше ніж один сигнал одночасно, тобто це дає змогу збільшити кількість телепрограм.

Готуючись до переходу на цифрове мовлення кожен користувач повинен буде обрати один із трьох можливих механізмів:

- 1) купити новий телевізор із вбудованим цифровим перетворювачем ефіру;
- 2) купити до існуючого телевізора приставку - цифровий перетворювач (сет-топ бокс);
- 3) перейти на кабельний, або супутниковий прийом, відмовившись від ефірного телебачення [5].

III. В той час як в Україні обговорювались питання пов'язані з побудовою суспільного мовлення та переходу на цифрове телебачення, в Німеччині відбувся медійний прорив концерну ProSieben.Sat1 Media AG [6] завдяки стратегії **«вільного телебачення»** (Free TV).

Дана стратегія поєднала в собі ідеї суспільного мовлення та цифрового телебачення і оптимізувала їх негативні сторони.

Стратегія «вільного телебачення» передбачає [7]:

- пріоритет роботи над контентом та створення нових телеканалів за інтересами;
- вільний вибір користувачем телеканалів у відповідності з його потребами;
- використання новітніх технологій передачі сигналів, зокрема формату HD;
- здійснення першокласного програмування телепередач;
- забезпечення безкоштовного доступу до каналів вільного телебачення;
- фінансування телеканалів за рахунок реклами.

Станом на 2008 рік кількість каналів вільного телебачення пан-Європейської медіа корпорації ProSiebenSat.1 Media AG зросла до 26, які є присутніми в 12 країнах Європи і диктують «моду» Free TV в регіоні [8].

Ще одним прикладом позитивного розвитку телерадіомовлення є австрійська компанія Liwest, яка запропонувала безкоштовний доступ до телебачення HD-формату, тим самим спровокувала прискорення завершення переходу до цифрового телебачення в країні [9].

Проводячи аналогію з європейськими країнами варто наголосити, що інформаційна сфера відрізняється своєю динамічністю, потребує швидких реакцій і запровадження нових технологічних рішень [10].

Тому постає питання: чи не краще для України революційне нарощення свого інформаційно-телекомунікаційного потенціалу і чи не вигідніше уникати європейської інтеграції в рамках морально застарілих проектів для Європи?!

Ці питання повинні усвідомити як державні структури, так і українські медіа групи. Їх конструктивна співпраця сприяла б не лише вдосконаленню внутрішньої системи телерадіомовлення України, швидкому переходу до нових форматів, генеруванню нових медіарішень, а й до перспективи трансляції українського медіа-продукту на зовнішній арені, хоча б в країні зі значною українською діаспорою.

Перспектива вільного телебачення в Україні очевидна, і вона забезпечить не лише ідею оцифрування до 2015 року, а й модифікацію ідеї суспільного мовлення.

Створення якісного телеконтенту і великої кількості каналів за інтересами дасть користувачу змогу обирати найбільш близький інформаційний продукт. За рахунок кількісно-якісних показників Free TV розшириться глядацька аудиторія і подолається проблема фінансування телепослуг.

Література

1. <http://www.niss.gov.ua/Monitor/April/16.htm> Стаття «Концепція суспільного мовлення в Україні: потенціал реалізації» (Відділ стратегічних комунікацій Національного Інституту стратегічних досліджень)
2. <http://www.nrada.gov.ua/cgi-bin/go?page=108> Стаття «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України» (Національна Рада України з питань телебачення і радіомовлення)
3. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=595%2F97-%E2%F0> «Проект Закону України Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (Верховна Рада України, офіційний веб-сайт)
4. <http://www.telekritika.ua/news/2009-03-19/44461> Стаття «Відкрився спеціалізований сайт, присвячений впровадженню цифрового мовлення в Україні» (журнал «Телекритика.ua»)
5. <http://www.digitaltv.net.ua> Огляд сайту «Цифрове телебачення в Україні» (офіційний веб-сайт)
6. <http://www.prosiebensat1.com/> «Про Компанію» (офіційний сайт ProSiebenSat.1 Media AG)
7. http://en.prosiebensat1.com/content/Free_TV_en_complete_version.pdf «Стратегія вільного телебачення» (офіційний сайт ProSiebenSat.1 Media AG)
8. http://en.prosiebensat1.com/imperia/md/content/investor_relations/2008/Geschaeftsbericht_2008/GB08_en_complete_version.pdf «Фінансовий звіт за 2008 рік» (офіційний сайт ProSiebenSat.1 Media AG)
9. <http://ko-online.com.ua/node/37970> Авт. Тимур Ягофанов «Free HD TV» (сайт журналу «Компьютерное Обозрение»)
10. <http://webteleradio.com/regiontv/ukraine.htm> Стаття «Украинское телевиденье Он-лайн»